

Indvielse af mindeplade for faldne engelske soldater ved Højer Sluse

Tale ved borgmester Jørgen Popp Petersen, Tønder Kommune den 20. august 2026

Kære alle

Velkommen til Højer Dige.

Vi er samlet her i dag for at afsløre en mindeplade. En enkel sten med få ord, men bag ordene gemmer sig en historie om mod, krig, tab og menneskelighed.

For næsten 85 år siden, natten mellem den 19. og 20. august 1941, udspillede der sig et drama over netop dette landskab. Et britisk Wellington-bombefly var på vej hjem fra en mission mod Kiel. Besætningen havde næsten klaret turen tilbage over Nordsøen. Men her ved Højer blev flyet ramt af tysk luftværnsild og styrtede ned i Vadehavet.

Seks unge mænd mistede livet. De var sønner, brødre, venner og kolleger. De havde familier, drømme og et liv foran sig. I stedet blev deres sidste hvilested Tønder.

Det er en skæbne, som minder os om, at Anden Verdenskrig ikke kun blev udkæmpet langt fra Danmark. Også her i grænselandet satte krigen sine spor. Himlen over marsken blev en del af Europas slagmark.

Det er vigtigt at huske, at selv om Danmark på mange måder var langt fra de værste af Anden Verdenskrigs rædsler, så var krigen ikke uden menneskelige omkostninger her. Det gælder også i vores eget grænseland.

Omkring 20 mennesker fra Tønder-egnen mistede livet som følge af internering i koncentrationslejre under krigen. I de seneste år er der blevet lagt seks såkaldte snublesten ned ved de steder, hvor nogle af dem senest boede.

Det er vigtigt, at vi synliggør de menneskelige tab og ofre, som krige fører med sig. For bag tallene og de historiske begivenheder er der altid mennesker – med familier, venner, drømme og et liv, der skulle have været levet.

Når vi husker deres navne og deres skæbner, giver vi dem en plads i historien. For hvis skæbnerne glemmes, risikerer menneskene bag historien også at forsvinde.

Mindeplader, snublesten og andre mindesmærker hjælper os med at holde fast i det menneskelige perspektiv – og minder os om, hvorfor fred aldrig må tages for givet.

I dag er det svært at forestille sig den nat. Her er stille. Man hører vinden, fuglene og tidevandet. Men netop stilheden gør det endnu vigtigere, at vi husker. For fred er aldrig noget, vi kan tage for givet.

Noget af det mest bemærkelsesværdige ved denne historie er også det, der skete efter nedstyrtningen. Da de seks flyvere blev begravet på Tønder Kirkegård, blev det gjort med fulde militære æresbevisninger. Kisterne var svøbt i Union Jack, og selv den tyske værnemagt viste de faldne respekt.

Mindepladen handler ikke kun om seks britiske flyvere. Den handler om alle de unge mennesker, som blev sendt ud i en krig, de ikke selv havde skabt. Den handler om den pris, frihed har haft. Og den minder os om det ansvar, vi i dag har for at værne om fred, demokrati og samarbejde mellem nationer.

I en tid, hvor krig igen er blevet en del af Europas virkelighed, bliver historien desværre også mere nærværende. Det gør mindesmærker som dette endnu vigtigere. De hjælper os med at huske, hvad der sker, når fred bryder sammen.

Jeg vil gerne rette en stor tak til Flyvevåbnets Soldaterforening, Lokalafdeling Als-Sundeved og Grænseegn, for initiativet og det store arbejde med at gøre denne mindeplade til virkelighed. Tak til alle, der har bidraget med viden, tilladelser og praktisk hjælp.

Når vi om lidt afslører mindepladen, gør vi mere end at markere et historisk sted. Vi giver seks unge mænd deres plads i historien og i landskabet. Vi fortæller kommende generationer, at her skete noget, som aldrig må glemmes.

Historien lever videre, når vi fortæller den. Derfor er denne mindeplade ikke kun et minde om fortiden. Den er også et løfte til fremtiden om, at vi vil huske, lære og værne om freden.

Tak.